

DIANA DUMBRAVĂ:

„Despre tineri se scrie puțin și parțial“

□ **Ar fi binevenită, la începutul conversației noastre, o succintă evocare a primelor tale întâlniri cu teatrul...**

■ Conștiința mea de virtual om de teatru s-a trezit cu ani în urmă, într-o banală școală populară de artă... Primul meu profesor, Ion Ghelu Destelnică, a descoperit și a trezit în mine actorul. Sunt absolventă a promoției 1994. Mi-am dorit – și am avut norocul – să fiu la clasa unui pedagog extraordinar, profesorul Ion Cojar, căruia, de ce să nu recunosc?, ceea ce sunt acum i se datorează în bună măsură.

□ **Anii de studenție și-au oferit șansa unor roluri importante?**

■ Primele spectacole în care am jucat au fost **Caligula**, în regia lui Gavrii Pinte, la Sala Atelier a TNB (rolul Caesonia) și producțiile de anul IV – **Casa Bernardei Alba** de Garcia Lorca (rolul Maria Josefa), **Azilul de noapte** de Maxim Gorki (rolul Nastia), amândouă în regia lui Ion Cojar, și **Visul unei nopți de vară** de Shakespeare (rolul Titania), în regia lui Vasile Nedelcu. La examenele de regie ale colegilor mei am jucat mai multe roluri de forță: Martha din **Cui i-e frică de Virginia Woolf?**, Arkadina din **Pescărușul** și Zoe din **Scrisoarea pierdută**.

□ **Ți-ai format, într-un fel, încă din studenție, un adevărat „capital de roluri“, cum ar fi spus Eminescu. Ce s-a întâmplat după absolvire?**

■ O primă experiență foarte interesantă a fost participarea la workshop-ul condus de Andrei Șerban, în 1994, la Arad. Antrenamentele pe care le-am făcut acolo, douăsprezece ore pe zi, mi-au format un mod de a gândi specific actorului, un mod de a lucra, de a trata cu responsabilitate orice întâmplare artistică. La întoarcere, am dat concurs la Teatrul Dramatic din Ploiești, unde am și fost angajată. După cinci luni, am aflat de un concurs pentru rolul Serafima Vladimirovna din **Fuga** de Bulgakov, la Teatrul de Comedie, eveniment care mi-a schimbat destinul. Am ajuns angajată teatrului, unde am și debutat ca actor profesionist. După **Fuga** a urmat **Melodie varșoviană** de Leonid Zorin, în regia lui Virgil Tănase.

□ **S-ar spune că tot acest drum parcurs nu a fost doar un rezultat al hazardului...**

■ N-a venit nimeni să mă roage să intru în vreun teatru. M-am prezentat la fiecare concurs de care am avut știre, pregătindu-mă foarte serios de fiecare dată, chiar dacă zvonurile despre diverse „aranjamente“ nu-mi lăsau nici o speranță.

□ **Cărui om de teatru sau cărui fapt din viața ta artistică i se datorează, totuși, reușita de până acum?**

■ N-a fost un singur fapt, ci mai multe. N-a fost un singur om, ci mai mulți. Dar într-adevăr determinantă a fost întâlnirea cu doamna Cătălina Buzoianu. Actul de naștere, de botez în teatrul românesc mi l-a semnat Cătălina Buzoianu. Clipa în care a decis să se oprească la mine pentru Serafima Vladimirovna este momentul nașterii mele fericite în teatru.

□ **Ca actriță a Teatrului „Bulandra“, ai sentimentul că aparții, într-adevăr, unei familii spirituale?**

■ În toamna lui 1995 m-am transferat la Teatrul „Bulandra“, în urma concursului pe care l-a patronat domnul Liviu Ciulei. Primul spectacol a fost **Șase personaje în căutarea unui autor**, iar al doilea, **Copilul îngropat** de Sam Shepard, tot în regia Cătălinei Buzoianu. Am descoperit spiritul Teatrului „Bulandra“ și încerc să mă contaminez de el. Practic, am debutat de două ori. Mai întâi, pe scena Teatrului de Comedie și apoi aici. Spun asta pentru că fiecare teatru are stilul său,

valorile sale. Trecerea de la un teatru la altul nu-i niciodată un simplu transfer profesional, ca la o fabrică de mașini de cusut. Este, de fiecare dată, un alt debut, o altă naștere a ta ca actor, uneori chiar o dificilă adaptare la o lume artistică cu reguli neașteptate. Teatrul „Bulandra“ este, pentru mine, templul actorului care se visează preot.

□ **Spectacolul Șase personaje... se joacă la sala de la Grădina Icoanei. Această scenă și se pare un spațiu generos pentru actor?**

■ În acest moment, este scena mea preferată. Toate examenele pe care le-am susținut la A.T.F. erau spectacole concepute într-o legătură intimă cu publicul, așa că scena de tip elisabetan de la Grădina Icoanei n-a constituit un handicap; dimpotrivă. O relație de intimitate cu spectatorul își are avantajele și dezavantajele ei. Este un schimb de energii diferit de acela care se petrece în „cutia italiană“. E o scenă de care trebuie să te apropii proaspăt, sincer, nemanierizat, fără trucuri. Un actor tânăr n-are decât de câștigat. Dar, sigur, e și foarte dificil.

□ **Având în vedere experiența celor - deja - trei spectacole regizate de Cătălina Buzoianu, în care ai avut partituri atât de diferite, ne poți spune cum decurge, în timpul repetițiilor, colaborarea cu ea?**

■ A lucra cu un mare regizor înseamnă nu numai a afla despre tine lucruri noi, ci și a avea revelația lucrurilor bune și foarte bune din tine. Îndoielile nu se sfârșesc niciodată, indiferent de entuziasmul spectatorului, al cronicarului, al colegilor. Însă a munci cu un regizor cum e Cătălina Buzoianu, pentru un actor cu experiență subțire, înseamnă a descoperi la ce sunt bune aceste îndoieli. Și, ca să fiu cât mai aproape de adevărul meu, a construi împreună cu regizorul, când crezi cu sentimentul vocației și al încrederii aproape mistice în teatru, înseamnă a trăi. Am descoperit, alături de Cătălina Buzoianu și de actorii de la „Bulandra“, fericirea de a lucra în echipă, de a face parte din ceva important și solid - un spectacol bun. Într-un spectacol puternic, micile scăpări sau slăbiciuni se topesc, se estompează, iar valoarea din care faci parte își pune pecetea și asupra ta.

□ **Fuga reprezintă primul tău succes. Cum ai colaborat cu trupa Teatrului de Comedie, cu Ștefan Iordache, un maestru al scenei?**

■ E un spectacol pe care-l iubesc nu doar pentru că este primul meu spectacol important, ci și pentru că are o forță extraordinară. A fost una dintre cele mai frumoase experiențe și întâlniri actricești din viața mea. Ștefan Iordache, pe scenă, este un prieten generos și cald. Nu e un maestru numai prin plusul de experiență și de valoare; e ceva mai mult - un model, un om care știe când ție greu, când ai nevoie de o vorbă bună și de o mână întinsă. Totul, lângă el, se face mai ușor, te simți în siguranță. **Fuga** a fost, de altfel, primul meu spectacol după absolvire și mi-a dat încredere tocmai prin încrederea și sinceritatea unei echipe, echipa Teatrului de Comedie. Când debutezi, nimic nu e mai important ca solidaritatea colegilor, înțelegerea lor. Pe scena aceasta am simțit pentru prima dată cum e când oamenii din jurul tău vor să reușești și tu alături de ei. Aș spune chiar că m-am simțit răsfățată și iubită. Mi-a fost foarte drag să lucrez alături de Vladimir Găitan, Valentin Popescu, Florin Anton, Larina Demian, George Ivașcu, Mihai Bisericanu și ceilalți colegi minunați de la Comedie, cărora le mulțumesc pentru tot.

□ **În Șase personaje... dai viață unui personaj complex: Fata vitregă. Cum l-ai creat? Cât a fost sugestia regizorului și cât aportul tău?**

■ După Serafima Vladimirovna, un personaj de o fragilitate și o grație vizibile, a urmat un rol mai dificil, un personaj de forță, care-și ascunde sensibilitatea rănită sub un scut de agresivitate. Îmi vine greu să spun cât îi aparține Cătălinei Buzoianu și cât îmi aparține mie. Nici o clipă nu poți fi singur în construirea unui rol. De aceea, nici nu știu dacă e important cine și cât a creat. Fata vitregă a fost un rol de căutări, în care, împreună cu regizorul, am încercat să încheg o ființă contradictorie, deopotrivă feminină și aspră, tânără și bătrână. Nu mi-a fost ușor, nici nu mi-a fost la îndemână, așa cum, cred, nici un rol nu mi se va părea vreodată simplu. Pentru mine, până acum, toate rolurile au însemnat muncă și iar muncă. Dar astea sunt lucruri pe care, desigur, le știți.

□ **Ce „față nevăzută“ a personajului din Copilul îngropat ai dorit să arăți pe scenă, ca rod al propriilor tale căutări?**

■ Shelly din **Copilul îngropat** are vocația adevărului. Aveam de ales între o Shelly răzbătând spre adevăr cu o anume forță agresivă și o Shelly descoperind adevărul cu căldură, cu o încăpățănare ezitantă, extrem de omenească. Am preferat varianta din urmă, lăsându-i personajului o anume slăbiciune feminină, o nehotărâre adolescentină. Dar această nesiguranță nu i-a micșorat voința uriașă de adevăr. I-am adăugat eroinei o dragoste profundă pentru oameni, în pofida unei atitudini de... detectiv. Sub glume și hohote de râs ascunde o căldură omenească extraordinară. Faptul că vine dintr-un timp normal într-un timp dereglat, faptul că poate înfrunta deschis o lege a minciunii mi-o apropie foarte mult. Sinceritatea spontană, bruscă uneori, îmi face personajul extrem de apropiat. Am sentimentul că, în acest spectacol, sunt îngerul purtător de adevăr, sunt conștiința celorlalți, ceea ce ei ascund, înfricoșați și neputincioși. Îmi place acest personaj tipic american, loial cu ceilalți, franc cu sine, independent și energic.

□ **Crezi că frumusețea fizică e importantă pe scenă?**

■ Examenul de diplomă l-am dat cu Maria Josefa, un personaj grotesc, de 80 de ani. Nu pot să uit succesul pe care l-am avut cu acest rol de compoziție. Mai ales că am luptat împotriva propriilor mele date. Asta spune destul despre ceea ce cred în legătură cu importanța frumuseții... Un aspect fizic plăcut poate fi o capcană când cel care-l posedă „cade“ în narcisism. Am jucat câteva roluri de „frumoase“ și nimeni nu m-a băgat în seamă. Dar când am jucat o „babă“, am luat un premiu de popularitate la Sibiu.

□ **Ce personaje shakespeariene te-ar ispiti mai mult - diafanele Ofelia, Julieta, sau eroinele energice?**

■ Pentru mine, Julieta a devenit deja un rol aproape inaccesibil. E un rol îngropat. Câteodată e bine să știi să accepți asta. Rosalinda și Viola se travestesc și mi-ar plăcea să le joc. Iar dacă ar fi vorba de un travesti „total“, v-ați gândit vreodată la Hamlet? Eu, da. •

□ **Citești revistele de teatru? Crezi că tinerilor actori li se acordă îndeajuns de multă atenție în paginile lor?**

■ Citesc aproape tot ce se scrie despre teatru, pentru că este un fel de diagnostic permanent, buletinul stării de sănătate a scenei. Despre tineri se scrie atunci când ei există. Nu merge nimeni să-i caute acolo unde se formează. Când ne-am trezit cu diploma în mână, nu știam încotro s-o luăm, cine suntem și dacă vrea cineva ceva de la noi. Ne rămânea un singur lucru: să așteptăm, să sperăm. Poate că situația s-a mai schimbat. Și totuși, când tinerii își impun existența, toți descoperă că ei există. Dar, chiar și atunci, tot puțin și parțial se scrie despre ei.

Am senzația că în teatru e ca la armată – gradele se dau mai ales după vechime și mai puțin după valoare. Și, o spun cu tristețe, criticul de teatru pare din ce în ce mai puțin pasionat să descopere el însuși talentele noi.

□ **Crezi că există, într-adevăr, un spirit al generației tale, o dorință de înnoire pe care ați vrut să o aduceți în teatrul românesc?**

■ Nu există generație care să nu creadă, să nu dorească, să nu spere că va schimba totul, că va înnoi. Dar actoria e o profesie în care noțiunea de generație se traduce foarte rar printr-o experiență de grup, colectivă. Noi nu suntem o generație compactă, nu intrăm pe porțile teatrelor în detașament. Dar deja existăm, pentru că tot ce se face astăzi în teatru se face și prin noi. Dacă vom reuși, e o chestiune de șansă, de talent, de efort. De fapt, nu știu încă ce fel de generație sunt.

□ **În ce spațiu al teoriilor despre arta actorului ai putea încadra propriul tău mod de a exista pe scenă?**

■ Parafrazându-l pe Cehov, cred că actorul adevărat joacă fără să se gândească la nici un fel de formă, joacă pentru că jocul, și nu joaca, se revarsă liber din sufletul lui.

Diana Dumbravă alături de Florin Anton în Melodie varșoviană de Leonid Zorin la Comedie (regia: Virgil Tănase)

□ **Ai simțit vreodată că partenerul tău de scenă ia acest joc pe cont propriu, încercând să se arate numai pe sine publicului? Cum ai depășit momentul?**

■ Cred că asta li se întâmplă actorilor cu anumite complexe și atunci spectacolul are de suferit. Eu îmi văd de credința mea, n-am timp să mă abat de la linia stabilită împreună cu regizorul. Sigur că dorești să arăți ce poți, dar există o măsură a coerenței și unității spectacolului pe care n-ai voie s-o depășești. Teatrul este o artă colectivă, servită de individualități.

□ **În ultimii ani, după revoluție, s-a vorbit mult despre o criză a publicului. Fiind pe scenă aproape seară de seară, simți o „însănătoșire“?**

■ Nu publicul a fost bolnav, ci lumea. Mă bucur că ne însănătoșim cu toții și că săliile sunt pline. Iar când săliile sunt pline, între noi, actorii, și public se petrece ceva minunat, misterios, imposibil de definit.

ANDREEA COTORCEANU